

RICSE

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

TISZTELT RICSEIEK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

*„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházám itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.
Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel
egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, kik mennek az uton...”*

(Radnóti Miklós: Nem tudhatom...)

A művészet és a tudomány kettőségét alkotja az építészet. Részben racionális követelményeknek kell megfelelnie, hiszen elsősorban a funkciónak és a rendeltetésnek van alárendelve. Ellenben, mint térbeli forma, az építés szubjektív alkotómunkájának eredménye.

Művészet azért, mert hasonlóan egy festőhöz, vagy egy zeneszerzőhöz, az építész is minden tudását, tapasztalatát, erejét és önmagából egy darabot belead abba, hogy tökéletes művet alkosson. Megalkotni egy egyszerű épületet nem nehéz, de mindezt úgy tervezni, hogy a környezetet, az embereket, a múltat, jövőt és még rengeteg egyéb dolgot figyelembe veszi egy építész, azt csak művészi szinten lehet.

A Kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet (a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény) segít abban, hogy a településen élő emberek, jobban vigyázzanak a helyi értékekre és megismerjék őseik életét. A Nagyközség, biztos pont mindenki számára. Ahol jó élni, dolgozni, tanulni, pihenni ahová mindig jó haza térni. Környezetünk általunk, velünk együtt él, fejlődik, úgy, amerre mi tudatosan vagy éppen tudat alatt formáljuk. Ezért fektetünk nagy hangsúlyt az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos és ütemezett fejlesztésekre.

A település bemutatására hivatott színes képvilággal gazdagított kézikönyv egységben tárja az olvasók elé Ricse szépségét és rejtett kincseit. Széles skálában mutat példákat a lakóházak, udvarok, előkertek megtervezéséhez, miközben bemutatja mindennapjaink színpadi hátterét.

A kézikönyv tükröt mutat elénk, mely által még szebbé, még harmonikusabbá, még egységesebbé formálhatjuk Ricse Nagyközséget.

RICSE

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

Vécsi István
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
2. Ricse bemutatása, <i>általános</i> településkép, településkarakter	5
3. Örökségünk a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők	11
4. Településképi szempontból meghatározó területek Eperjeskén <i>eltérő</i> karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával Településközpont Falusias lakóterület Gazdasági terület Beépítésre nem szánt terület	25
5. Ajánlások a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató: Telepítés Terepalakítás Magasság Tetőhajlásszög Tetőforma Szín Tornácok Ajtók, ablakok Homlokzatképzés, anyaghasználat Részletek Kerítések, térfalak Kertek közterületek településképi útmutatója Utcák Közterek, közparkok, közkertek	32
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása	63
7. Jó példák: sajátos építményfajták sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések	71

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövődők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott.”

Wass Albert

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között.

Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek.

Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnék, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élethetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Mindeközben rálátást kapjon, mind a település, mind a múlt-jelen-jövő építészeti értékeire.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik.

Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével.

Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

RICSE BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Cigándi Járásban található meg Ricse Nagyközség. Révleányvár és Cigánd között található, a Tisza jobb partján. Határában folyik az itt különösen kiszélesedő Tisza, aminek a jobb partján terül el. Jellemzően észak-alföldi tájon fekszik, az ukrán határtól kb. 8, a szlovák „határtól” kb. 3-4 km-re. A falu nagy része dombos terület.

A Bodrogtózt sokszor szigetként emlegetik, mert a területét nagymértékben meghatározza három folyó: a Bodrog, a Tisza és a Latorca, amik szinte szigetként ölelik át ezt a vidéket. A vidéket - a régészeti leletek tanúsága szerint - az újkőkortól egészen napjainkig folyamatosan lakják. Ricse honfoglaláskori település. A Ricse elnevezés - az Egri Tanárképző Főiskola értelmező nyelvkönyve szerint - a szláv nyelvből származik, és feltehetően mocsarat, vizes helyet jelent. Egy 1864-ben kiadott helységnévtárban Récse néven szerepel a település. Egy 1939-ben íródott kézikönyv szerint viszont a község neve valamikor Rétecske, Rétcske lehetett, s ebből az elnevezésből alakult ki később a Ricse helységnév. Egy azonban biztos; a vidéken található lápok, mocsarak egészen a XIX. századig meghatározták az itt élő emberek életmódját. A fő megélhetési forrást a halászat, a vadászat, a sulyomszedés és a nádvágás jelentette. A mocsarak lecsapolása előtt Ricse a Bodrogtózt egyik legelzártabb települése volt. Maga a falu már a XIII. században létezett. Az első levéltári adatok 1288-ból származnak. Ekkor adományozta Ricsét, Boleszló váci püspök a leleszi konventnek. Az adománylevél latinul íródott. Később 1307-ben az egri káptalan szintén latin nyelven írt oklevelében Ryuche alakban olvasható a település neve. 1364-ben a Visegrádon kelt oklevelében már a mai írás-és nyelvhasználat szerint jelent meg a község neve. 1403-ban pedig már egyértelműen Ricse faluként említik a települést. Az 1700-as években 5 családot telepítettek be a faluba (Máté, Vécsy, Körmöndi, Deák, Kocsi). A falu lakosságának nagy része ma is ezeknek a családi nevek valamelyikét viseli.

Ricse ősi magyar falu, tehát birtokosai is szép számmal akadtak a történelem során. Az egyházi érdekelttség évszázadokon át kiterjedt Ricsére, és a hozzá tartozó földterületekre. Elsőként a Jászóvári Premontrei Rend említhető meg, mely több mint hét évszázadon át tartotta kezében a község egyik külterületi települését, Budahomokot (ma: Budahomok tanya).

Rákóczi Ferenc Általános Iskola

Református templom

Az egyház mellett más birtokosai is voltak a területnek, erre utalnak a levéltári források is:

Aba nemzetség, Paulinyi Jakab fiai, Ricsei Fekus András, Ricsei László, Újfalusi László, Pálóczi Mátyás, Ricsei András, Ricsei Ambrus és baksai Beke Mártonné, Perényi Péter Nyári István, Losárdi Zsuzsanna, 1779 Károlyi Antal

A népesség alakulására kezdetben (16.-17. sz.) a porta összeírásokból következtettek. Az első hivatalos népszámlálásra 1784-87 között került sor. Az első hivatalos népszámlálásra 1784-87 között került sor. 1598-ban Ricse 156 lélekszámaival a térség csupán ötödik legnagyobb települése volt.

1930-ra viszont már 2677 lakosával a második legnagyobb településsé vált. A népességnövekedés meglehetősen nagy volt. 1828 és 1836 között a lélekszám csökkenése tapasztalható. Ennek oka, hogy ebben az időszakban sokan elköltöztek a faluból. Ricséről 1885-ben indult meg a kivándorlási hullám. 1901-ben 127 fő hagyta el a községet. 1903-ig Ricse lakóinak 15%-a vándorolt ki. Ennek ellenére népességnövekedés következett be ezen időszakban. Hogy ez minek köszönhető, nincsenek utalások.

Évszázadok óta a község egyik fontos jellemzője a református felekezetű lakosok nagy aránya. Napjainkban is tart ez a tendencia, mert még ma is csaknem egészében református emberek lakják a települést. Rendkívül kevés a katolikus felekezetűek száma, pedig hosszú éveken át katolikus hatás uralkodott a falu határában elterülő Budahomok tanya miatt. Budahomok katolikus uradalmi birtok volt, ahova csak katolikus cselédeket fogadtak fel. E két felekezet hívein kívül Ricsének voltak izraelita és felekezeten kívüli lakosai is.

Ricse a Tisza-parti települések közé tartozik, bár a folyótól 2-3 km-re terül el. Szántóföldjeinek jelentős része viszont a Tisza törésvonaláig terjed. A folyó nagy mértékben befolyásolta a falu és a lakók életét. A gazdag állat- és növényvilág, a halbőség, életmódjuk és tevékenységük meghatározó tényezője volt. Az ősi lápi foglalkozásokat idővel felváltotta az állattenyésztés és a földművelés. Jellemző volt a juh a sertés, majd a földművelés elterjedésével az igás állatokat tenyésztése. A föld művelése többnyire a konyhakertészetben nyilvánult meg. Nagyobb területek művelésére csak később került sor.

Tájház

Művelődési ház

A vízmentesítést (mocsarak lecsapolása, folyók szabályozása) követően például olyan nagy méreteket öltött a dohánytermesztés Ricseán, hogy a község mellett létrejött egy új külterületi település: Dohányostanya néven. Ricse másik külterületi települése Budahomok, ami a már említett Jászóvári Prépostság uradalmi birtoka volt. Dohányostanya később megszűnt, Budahomok pedig jelenleg magántulajdonban van. 1914-ben kitört az első világháború, ami Ricse lakosságát sem kerülhette el. A település lakóinak 15%-át érintette a mozgósítás. A bevonultak legtöbbször végigharcolta a háború négy évét. Sajnos nem tért haza mindegyikük. Az életüket vesztett ricsei katonák emlékére a község egy I. világháborús emléket állíttatott az egykori Leventeotthon udvarán (Ez az épület később Művelődési Otthonként szolgált.). Az elesettek száma kb. 36-40 főre tehető. Az első világháborút követően 1920-ban, a trianoni békeszerződés értelmében Zemplén vármegye 2/3-ad részét szakították el Magyarországtól. A Bodroghöz két részre szakadt. 54 települése közül 34 a mai Szlovákiához került.

Az első világháború után újra kellett szervezni a közigazgatást. Ricse vált a Bodroghöz járási székhelyévé. Ennek következtében indult el a fejlődés útján. Ekkor építették fel a településen a főszolgabírói hivatalt, a laktanya épületét a határőrség részére, a csendőrség és a vámőrség épületét. Megszervezték a járási tisztiorvosi szolgálatot, a körjegyzőséget, gyógyszertárat, postát, távirdát, további iskolát, vasútállomást építettek.

Zukor Adolph a ricsei születésű, Amerikába kivándorolt és meggazdagodott izraelita ezekben az időkben jelentős összegekkel támogatta szülőfaluját. Ő volt az, aki 1928-ban a falu középontjában egy mélyfúrású artézi kutat fúratott. Fölé szoborkompozíciót készíttetett. Erről kapta később az építmény a „Juhász-kút” nevet. Az 1871-ben fából épült református templom felújításához is nyújtott támogatást 1928-ban. Ekkor tették le a jelenlegi épület alapkövét. Az új templom kelet-nyugat irányban fekszik és gót stílusban épült. 20 méter hosszú, 14 méter széles, tornya pedig 16 méter magas. 580 hívő számára biztosít férőhelyet. Két haranggal rendelkezik, melyek közül az egyik a híres kisgegőci öntödében készült. Ma már a római katolikusok is rendelkeznek templommal, melynek építéséhez 1946-ban kezdtek hozzá, anyagi gondok miatt azonban csak 1961-re készült el.

Abauj-Zempléni Integrált Szociális Intézmény

Posta

A II. világháború szintén érintette a községet. Ricse 1939-ben elvesztette járási székhely státuszát. A II. világháború a településtől újabb emberáldozatokat követelt: 50 katona esett el a harcokban, valamint 9 zsidó családot hurcoltak el a haláltáborokba, köztük a Zukor család itthon maradt tagjait is. A hősi halottak emlékére a község temetőjében állítottak emlékművet.

Az utolsó alakulatok 1944 novemberében hagyták el a község területét. Az 1940-es évek végén újra megindult az élet a faluban. Megkezdődött a termelőmunka, a gazdasági helyzet javulása. A Budahomokon élő emberek folyamatosan költöztek be a faluba, és így tanyán állattenyésztési telepet és gépparkot létesíthettek. 1950-ben újraszervezték a közigazgatást: a Bodrogi járásnak ismét Ricse lett a székhelye. A járás neve is megváltozott, új neve: Ricsei járás lett. A Ricsei járáshoz tartozó települések ebben az időszakban: Ricse, Cigánd, Nagyrozvágy, Kisrozvágy, Semjén, Lácacséke, Dámóc, Zemplénagárd, Révleányvár. A járási szerepkör folytán Ricse ismét lett járási Rendőrkapitánysága, Kiegészítő Parancsnoksága, Határőrsége, és megtalálható volt helyben a Sátoraljaújhelyi Járásbíróság kihelyezett irodája is. Ezenkívül Ricse rendelkezett ebben az időszakban orvosi rendelővel, gyógyszerárral, 50 ággyal működő TBC kórházzal, szülőotthonnal, malommal, olajütővel, pékséggel, új iskolával. 1956. február 1-jével azonban újra átszervezték a közigazgatást, és ettől kezdve Ricse már a Sátoraljaújhelyi Járáshoz tartozott. Az 1970-es években kapta meg a település a nagyközségi címet.

A rendszerváltás után a település élete nagymértékben megváltozott. A termelőszövetkezetet felszámolták. Megválasztották Ricse nagyközség első polgármesterét Vécsi István személyében, aki mai napig viseli ezt a tisztséget.

2001-ben került átadásra a Zukor Adolph Művelődési Ház. Az elnevezéssel a település Zukor Adolph emléke előtt tiszteleg. Ricse nagyközség szülöttének tiszteletére az épület előtt egy emlékkövet is állítottak. Az új Művelődési Ház épülete helyet ad színházteremnek, kávézónak, könyvtárnak, de betérhetnek ide az internetezni szándékozók is. Idényjellegű kiállításokat is szerveznek az épületben. A tetőtérben négy apartmanban van lehetőség szállásfoglalásra. 2004-ben egy szabadidőpark létrehozására került sor szabadtéri színpaddal, tájházzal, táborozási lehetőséggel, főzőhelyekkel, melyek tökéletesen kiegészítik a Zukor Adolph Művelődési Ház tevékenységét.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
Cigándi Járási Hivatal - Foglalkoztatási Osztály épülete

Ricsei Óvoda bejárata

A különböző karakterű településrészekben más és más építészeti stílus jelenik meg, valamint az eltérő karakterű épületek egymás mellett békésen megférnek egymás mellett. Természetesen a településen vannak olyan házak, amelyek nem illenek bele a településképekbe. Ezek az épületek akkor születtek, amikor építtetőjük a kialakult környezettől mindenképpen mást szeretnének. Előfordul, hogy a sokszor túlgondolt, alapvető geometriai formáktól különböző, szokványostól eltérő szín- és anyaghasználat mellett a kertek előtt elhelyezve a helyiek felnézve vagy éppen fejcsoválva tekintenek egy-egy épületre.

Nagyközségünk lakóinak száma meghaladja a 1 769 főt, és további emelkedő tendenciát mutat. A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes körű. Eperjeskén a Kossuth utca tekinthető a település főutcájának. Ebből az utcából nyílnak a hosszúkás telkek, melyeken az épületek oldalhatáron álló, a telekhatárral egyvonalban induló lakóépületek találhatóak. Az utcavezetés tudatosan, gondos tervezést követően jött létre.

A következőkben bemutatunk egy válogatást azon épületekről, melyek sajátos értékükkel fogva már hosszabb ideje Ricse identitását erősítik. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek teljes mértékben elősegítik a Nagyközség karakterének megőrzését, és továbbformálják. Az utóbbi években épült sikeres példák illusztrálják azokat a megoldásokat, amelyek segítik az előbbiekben megfogalmazott megvalósításokat.

Ricsei Óvoda épülete

Egészségügyi ellátóközpont épülete

**Az első katonai felmérés
(1763 - 1787)**

**A harmadik katonai felmérés
(1869 - 1887)**

**A második katonai felmérés
(1806 - 1869)**

**Katonai felmérés
(1984)**

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Ricse településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt öltenek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Mai jellege szerint Ricse egyutcás faluból vált halmazfaluvá. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros rendben csatlakoznak egymáshoz. Parasztudvaraira a tagolt épületrendezés volt a jellemző.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

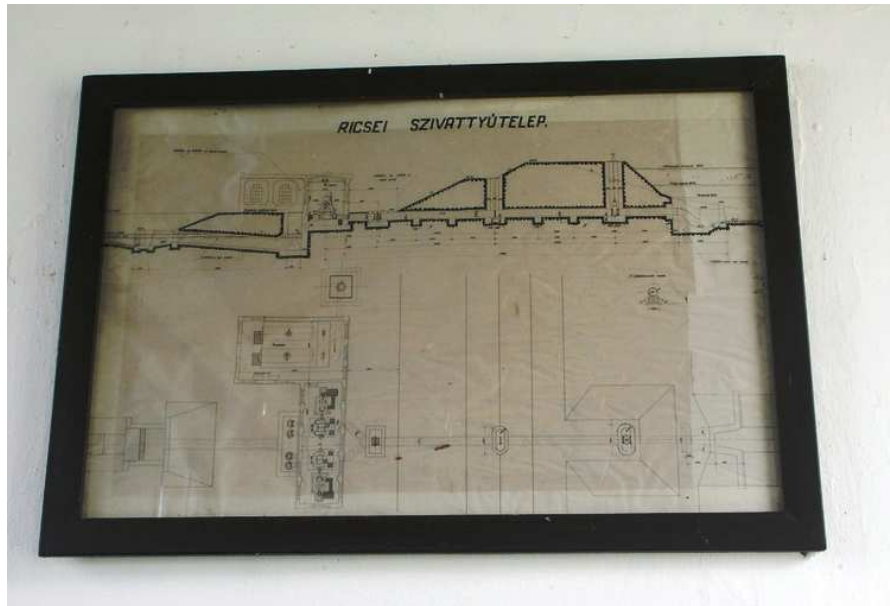
A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által egy jelentősebb műemléket emelhetünk ki.

Gőzerőmű szivattyúházzal

A Ricse határában, a Ricsei főcsatornán áll a br. Sennyei Miklós által 1897. évben emelt szivattyúház.

Ricse Nagyközség helyi védett, vagy helyi védelemre javasolt építményei

1. Ricsei Református Egyházközség Temploma

Már 1781-ben létezett. Az épületet a református hívek építették fából, mely 1827-ig állt. Ekkor tették le a jelenlegi épület alapkövét. Az új templom kelet-nyugat irányban fekszik és gót stílusban épült. 20 méter hosszú, 14 méter széles, tornya pedig 16 méter magas. 580 hívő számára biztosít férőhelyet. Két haranggal rendelkezik, melyek közül az egyik a híres kisgegyőci öntödében készült.

*2. Szűz Mária Világ Királynéja Templom
Római katolikus templom*

3. Rákóczi Ferenc mellszobra, mely az Általános Iskola udvarán áll.

4. Aradi vértanúk fala

5. Juhászút

Ricse egyik nevezetessége a ricsei születésű Zukor Adolph, producer, a Paramount Pictures filmvállalat alapítója, a hollywoodi filmgyártás egyik létrehozója. által 1928-ban adományozott Juhász-kút felett látható, névadó szoborcsoport.

6. Tájház

2004-ben egy szabadidőpark létrehozására került sor szabadtéri színpaddal, tájházzal, táborozási lehetőséggel, főzőhelyekkel, melyek tökéletesen kiegészítik a Művelődési Ház tevékenységét.

Népi építészet - lakóházak

A háromhelyiséges, szoba-konyha-kamra, szoba-pitvar/kéményalja-kamra, szoba-konyha-szoba beosztású. Ezeket más néven soros alaprajzú házaknak is hívták. Olyan lakóháztípus, amelyben a helyiségek sorosan – sorban egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épülnek. Az ilyen házakat legfeljebb folyosó egészíti ki. Az egyes helyiségek egymásból vagy külön-külön az udvarról, folyosóról közelíthetők meg. Hazánk paraszti lakóházainak nagyobb része e típusba tartozik. A 14–15. sz. óta általános az a szoba-konyha (pitvar-kéményalja)-szoba vagy kamra beosztás, ami kamrával, istállóval, esetleg színnel bővíthetett.

Ricse, Széchenyi István utca 21. szám, 154 hrsz.

Ricse, Széchenyi István utca 15. szám, 148 hrsz.

Ricse, Ady Endre utca 13. szám, 467 hrsz.

Az örökséget és a hagyományt gyakran összekeverjük. Meg kell tudnunk különböztetni az anyagiségában megfogható örökséget a hagyomány eszmei-szellemi tartományától, még akkor is, ha szorosan összetartoznak. *A hagyomány az örökség lelke.* Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség. A hagyomány az „ige” az értékesíthető anyagban, szakrális értéke van. A hagyomány egyúttal szellemi-technológiai készség, és elődeinktől maradt ránk. A fenntartó közösség számára soha nem maradiság, éretlen ragaszkodás a múlthoz, a meghaladotthoz, hanem az a belső képesség, amely biztosíték a túlélésre, a fejlődésre, a keretek között tartott újításra, és mégis a korlátlan szabadságra. A kereteket a föld, a falu, a létezés alapját jelentő munka, a mezőgazdálkodás jelenti. A falut érő környezeti, vagy éppen az emberiség által okozott csapások mindenekelőtt a hagyományok elvesztésével jártak. A mai építészetben sokszor a töredékét láthatjuk meg annak a páratlan csodának, ami egykoron úgy tündökölt.

Ebből következett az örökség ócskasággá nyilvánítása, az irányított lealázással, felejtéssel. Ezért a vidéki örökségvédelem nem nélkülözheti a hagyományok felderítését és megőrzését, ha kell, újra tanulását. Ez ugyanolyan feltétel, mint a műemlékvédelemben a megelőző tudományos kutatás.

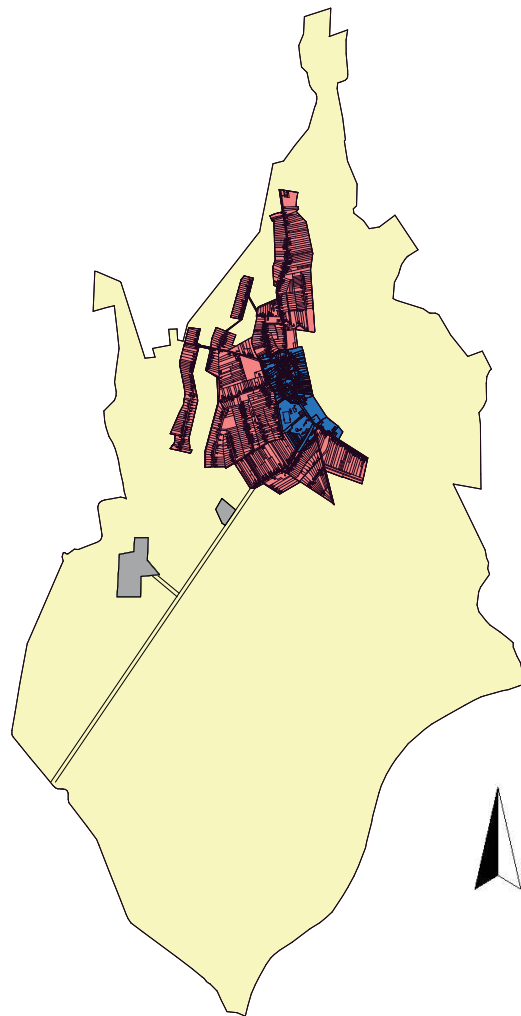
Ricse, Kossuth utca 45. szám, 491/3 hrsz.

Ricse, Rákóczi Ferenc utca 45. szám, 585 hrsz.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

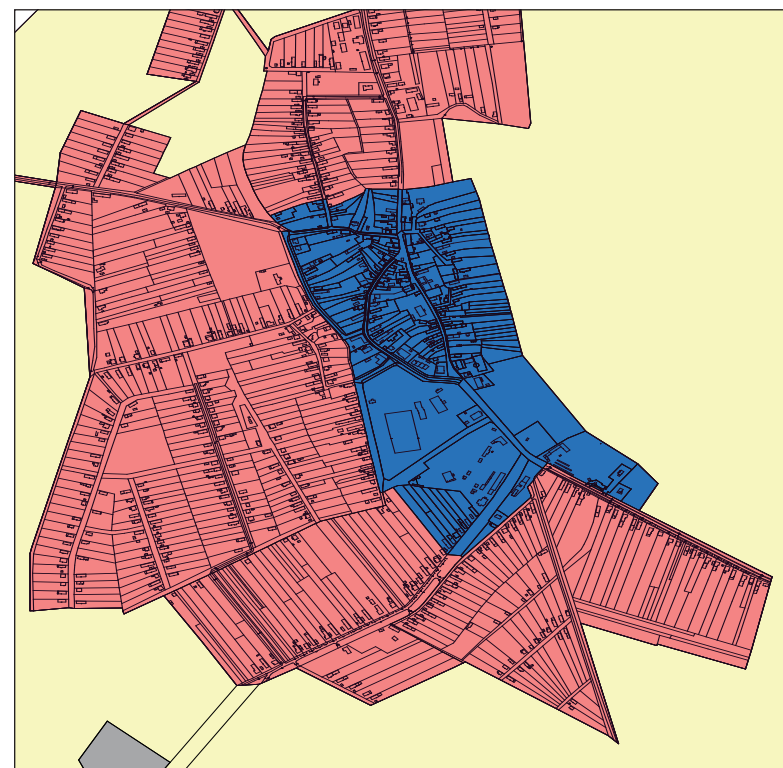

Ricse településképi arculatának vizsgálatakor négy eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű településrész található: a településközpont és a falusias jellegű lakóövezetek, amik a központot veszik körül.

A település külterületén, elsősorban a déli-nyugati részen, a bevezető út mentén találhatóak az ipari, gazdasági létesítmények. A negyedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

- TELEPÜLÉSKÖZPONT
- FALUSIAS LAKÓTERÜLET
- GAZDASÁGI TERÜLET
- BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

TELEPÜLÉSKÖZPONT

Borsod-Abaúj-Zemplén megye az 1950-es megyerendezéskor jött létre Borsod-Gömör, Abaúj és Zemplén megye egyesítésével és a határok néhány község átcsatolását jelentő kismértékű kiigazításával. A mai megye a történelmi Borsod, Abaúj-Torna, Zemplén és Gömör, továbbá Heves és Szabolcs vármegye területén található.

A Nagyközség szalagtelkes utifalú a Tisza mellett. A Kossuth utca közepét nevezzük a központi belterületnek, mely nyugati irányból, szinte a Kossuth utca közepétől, a régi polgármesteri hivataltól, a keleten lévő Szabadság tér végéig tart, ahol egy csodálatos park zárja a településközpontot. Jellemzően igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő, melyek általában előkertes kialakítással szabadonálló épületek. A szalagtelkeken egymás mellett sorjázó 400 ház többsége új, modern. Ricse hagyományos népi építészeti emlékei mára teljesen eltűntek. Régebben két-, utána négyosztatú, vert falas, sokszor náddal fedett házai voltak. Az 1920-as évek divatja bádog- és cseréptetőket hozott a könnyen gyúló, de csinos nádtetők helyett. A szoba boglyakemencéit régen a szabadkéményes konyhából fűtötték. Csupán egy-két, keresztben elhelyezett csűr látható még a régebbi porták udvarának végében. A Nagyközség hangulatát az északkeleti érszen álló műemlék volt Jármy-kúria és szépséges parkjának maradék adja meg. Mondhatni, itt dobog Ricse szíve.

A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módban helyezkednek el sorban egymás után 2-3 méteres előkerttel magastetős tetőkialakítással. Lapostetős és többszintes épület nem jellemző. A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás. Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell. A nagy – telkes közintézményeknél a szabadon álló épület elhelyezés a jellemző. Ez esetben az utcaképi megjelenés magastetővel javasolt.

Rákóczi Ferenc Általános Iskola

Nevelés-, oktatási intézmény

Kígyó gyógyszerár

Köztér - Aradi vértanúk fala

Művelődési ház

Óvoda

Egészségügyi ellátóközpont épülete

Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat

A tető gerincvonala a kialakult beépítéshez igazodjon. Nem lehet egyértelműen állást foglalni az utcával párhuzamos, vagy merőleges tető kialakítása mellett. Fontos, hogy megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivatkozva alakítsa, fejlessze a belső településképet. Ez megjelenhet eltolt tetősíkkal is. Az épületek általában kontytetős vagy sátoztetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt, az egyszerű nyeregtető nem jellemző. Az épületek általában nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt. A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezés következtében jöttek létre. A melléképületek elhelyezésénél is körültekintően kell eljárni. A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg.

Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani. Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása nem jó megoldás. A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható. A településkép szempontjából legmeghatározóbb területe a településközpont.

A településközpont településrészt településkép szempontjából meghatározó területeként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

Ricse egyközpontú település. Központi funkciókat befogadó területe alig változott az utóbbi évtizedekben. A településközpontot körbevevő lakóterületeken a helyi lakosság kiszolgálását szolgáló épületek felújítása (vendéglátó és élelmiszer üzletek) részben lakóépületek átalakításával jöttek létre, és újak is épültek. A lakóépületek átépítése az elmúlt évtizedekben folyamatos volt, és mai időszakban is ez a fő irány. Az 1900 – as évek első felében épült hagyományos (vályog) szerkezetű épületek az 1970 – es években sátor-tetős téglafalazatú lakóépületek váltották fel. Emellett egyéb típusú szerinti lakóépületek is megvalósultak. 1980 – as évek közepétől napjainkig egyedi tervezésű igényes lakóépületek jelentették az átépítési folyamatkövetkező lépését.

Az átépítés mellett felújítások (bővítések) is formálják a településképet. A jövőben az, új (lakó) épületek mellett felújításokkal lehet nagyobb mértékben számolni. A településképet egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell.

A településrészen a tetők kialakítása utcánként, de akár utca-
szakaszonként is eltérő, mely az építés idejével is összefügg.

A legrégebbi épületek esetén figyelhető meg elsősorban az utca-
cával párhuzamos nyeregtető. Ezek egyben a legelavultabbak is, átépülésükkel kell számolni.

Az 1970 – 80- as évek típusstílusai alapvetően heterogénná tet-
ték a településképet. Sok manzárd, majd sátor-tetős ház épült
ekkor az utcaképi illeszkedést figyelmen kívül hagyva.

Végül az 1990 – től épültek többsége utcára merőleges gerincű.
Ezek közül az utcára merőleges fő tetőgerinc többségében jó
megoldás.

A tető hajlásszögének 30-45 fok között érdemes választani. Így
nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságo-
san kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki.

A tetősíkba helyezett ablakok a legkevésbé zavaró megvilágí-
tási megoldás.

A falusiasodás együtt jár a gazdag zöldfelület és pihenő terület kialakításával. A növények egyrészt hangulatteremtő, díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak, mivel – árnyékolnak.

Az épületek jellemzően a telkek oldalhatárán állnak. Az épületek a központban szorosabban, zártabban helyezkednek el egymáshoz képest, a központtól távolodva a beépítés egyre szellősebbé válik. A telkek mérete változatos képet mutat, a telkek alakja alapvetően hosszúkás, szalagszerű. Érdekes módon a leghosszabb telekmérettel rendelkező ingatlanok a településközpont közelében, a Petőfi utcán találhatóak. A hosszúra nyúlt telkek végét is hasznosítják, művelik, kukoricát, gyümölcsfákat találunk legtöbbször.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása*
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása*
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai*
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el*
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni*
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók*

GAZDASÁGI TERÜLET

A mezőgazdaság az ipar mellett az anyagi termelés másik fontos ága, amely a termőföldre alapozva, a természeti erők segítségével hozza létre termékeit. A mezőgazdasági termelést befolyásoló legfontosabb tényezők: a föld és a termelésben részt vevő élő szervezetek minősége, az éghajlati adottságok, az emberi és a gépi munka mennyisége, szakszerűsége, valamint a közgazdasági viszonyok. A földfelszín alakulása többségében kedvező a mezőgazdaság számára. Az ország területének több mint a fele nem éri el a 200 méteres tengerszint feletti magasságot. Az alacsony fekvés sok helyen a jó termőtalaj kialakulását segíti és a föld sík fekvése vagy alacsony lejtése a könnyebb talajművelést. A mezőgazdasági terület 45%-a lejtős.

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől dél-keleti irányban helyezkednek el. A Vasút utcán haladva dél-kelet felé, a főúton található meg a gazdasági terület. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása. Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterület erdőterületei mellett megtalálhatók a gyeplélegő területek, melyek egyben egy természeti területek. Ezek az ipari kereskedelmi területek egységes szabályozással épültek be, szabadonálló beépítési móddal.

JAVASLATOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyenek kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt. Minden esetben törekendi kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztására tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterület közel kevesebb, mint az ötöd részét foglalják el a gyeplélegelő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI RICSE TELEPÜLÉSEN

Szántók: Ricse település külterületén a mezőgazdasági jelleg az uralkodó. Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica, és a rozs. Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat. A szántók a közigazgatási terület 15 - 16 %-a.

Rétek, legelők: A gyepes területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttvéve a külterületnek kb. 7 - 8 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, tölgy) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 4 - 5 %-át borítják.

AJÁNLÁSOK: TELEPÜLÉSKÖZPONT

a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

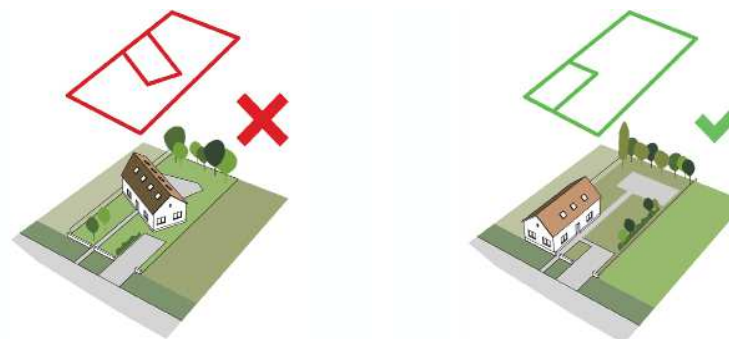
Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáron álló, merőleges elhelyezkedésűek a családi házak az utcafronthoz viszonyítva. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A főépület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

A településen a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de amennyiben a terepviszonyok igénylik a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

A lakóházak magassága különböző. Találkozni földszintes, tetőtér beépítéses, kétszintes épületekkel is. Magas tetős és lapos tetős kialakítású családi házakkal. A már meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Ricse település központi részén a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. Az utcaképbe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele.

javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

Ha egy kialakult nyeregtetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú családi ház. Ha egy kialakult sätortetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló sätortetős tetőformájú családi ház.

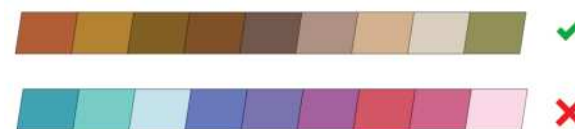

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Visszafogott illeszkedés, hasonló szín- és anyaghasználat jellemzi a családi házakat, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületek is jellemzik. (pl., vörös cserépfedés, szürke palafedés, világos színű homlokzatoktól eltérő színek alkalmazása)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemezfedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Az új településrészen, Eperjeskén ezeket a hagyományokat őrző épületek eltűnőben vannak.

Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik. Az arányos tornácos épületek erősítik a Nagyközség identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű át gondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A hagyományos nyílászárókialakítás a jellemző: jellegzetes kétszárnyú, két vagy három osztatú ablakok, általában utcafronton szimmetrikus kialakítással faanyagból készülve. Új lakóépület építésénél célszerű a település családi házait körbejárni, és azokból ötleteket meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva a népi lakóházakkal tarkított településünket.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek burkolásai, vakolatainak színezése egyre inkább kedvelt a tulajdonosok körében. Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

RÉSZLETEK

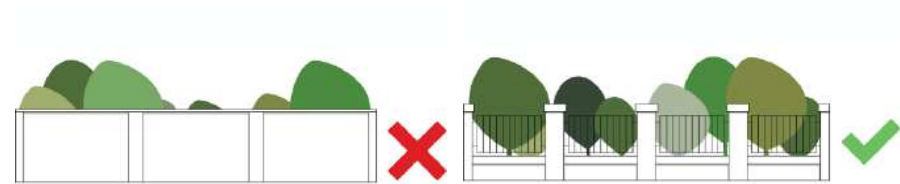
Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszaktól évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energia-tudatos életmódnak - árnyékolnak!

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

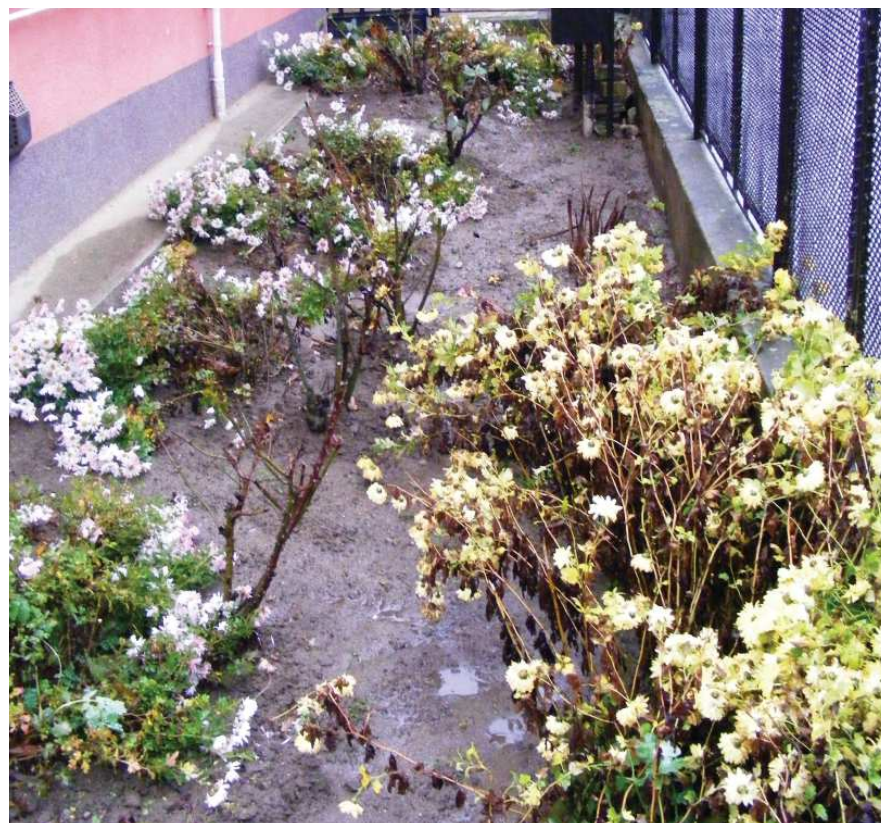
Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

KERTEK

A településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fás szárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méreteinek növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A természettel való közvetlen kapcsolatot a kertünk teremti meg. Változása gyors, hiszen évszokról-évszakra változik, megújul. A változatosan kialakított növényvilág alkalmazásával az élőlények számára új élettereket biztosítunk. Eperjeskére a rendszeresen gondozott kertek, porták a jellemzőek. A hátsó kert nem csak a kikapcsolódást, pihenést szolgálja, hanem gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része. Ha harmonikusan van kialakítva, egységet alkot, szépségével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor élhetővé tesszük saját környezetünket, ezzel közvetlen életterünk a szabadterre kiterjesztett közege illeszkedő lesz nemcsak a településkép szépségének növelésére, de saját komfortterületünknek is jót tesz. Elsődleges szempont, hogy a kertünk kialakítása az épület stílusához amennyire csak lehetséges illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti megoldásokat.

A kert nem csak védelmi szerepet tölt be, hanem díszítő szándéka is legalább olyannyira fontos. Gondozott, szép kertünkben nem csak magunk gyönyörködhetünk, hanem az éppen arra tévedők számára is jó benyomást kelthetünk, továbbá a település arculatához pozitívan járulunk hozzá. A növények telepítésekor érdemes olyan fajokat kiválasztani, amelyek nem csak virágjukkal, hanem a levelükkel is díszítenek, így csaknem minden évszakban színesítik udvarunkat.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A Nagyközségeen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott véleményüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére. Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz. Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a helyi lakosok gyakran alakítják, gondozzák saját belátásuk szerint. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és a szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátást se akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növény cserjéket.

A kialakult helyzethez – például járdazöldsáv- árok-úttest arányaihoz - való alkalmazkodással egységes látványt teremthetünk. Ám, jogosan merül fel a kérdés: mit tehetünk mi magunk a szép utcaképpért? Mit vegyünk figyelembe, amikor lakóépületet tervezünk? Környezetünkhöz alkalmazkodni nem csak épületeinkkel tudunk, hanem az utcakertjeinkben, utak mentén alkalmazott fajokkal is. Egy-egy díszesebb utcakert, egy nyírott sövény vagy a felsővezetékét el nem érő fák – például csörgőfa, gömb juhar, vérszilva – kellemes, rendezett látványt nyújtanak. A portánk előtti terület ápolásával, dísznövények vagy jellemző gyümölcsfák telepítésével, díszes kiültetésekkel harmonikus utcaképet teremthetünk.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal. Eperjeskén nem található kiemelkedő közpark, de a szerényebb teresedései impozáns kialakításúak. Gondozott, szép köztemetővel, világháborús emlékművel, virágos utcákkal rendelkezünk.

A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal. A klímaváltozás, a nyári hőség hatásainak enyhítésére is gondolni kell. Az árnyékos, jó hő visszaverő helyek, felületek, esőbeállók, szökőkutak ezt a célt szolgálják. A barátságos utcakép megteremtéséhez javasolt az utcák növényekkel, fasorokkal való telepítése. Az utcaburkolatok tervezése során fontos szempont a széles természetes növényzóna megőrzése.

AJÁNLÁSOK: FALUSIAS LAKÓTERÜLET

a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

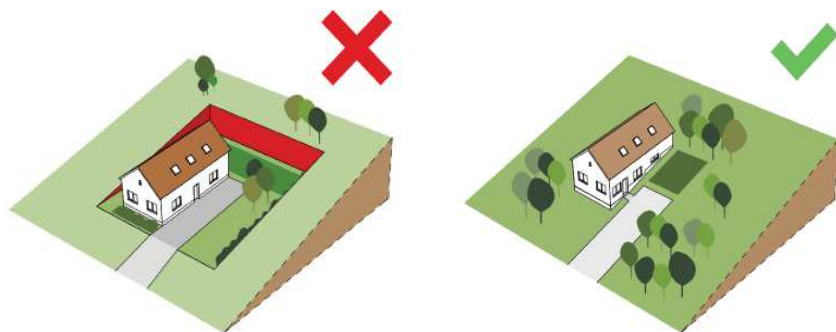
TELEPÍTÉS

A falusias lakóterületeken a keskeny, kicsi telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagy összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni a ház mellett.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi fölöslegesen.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

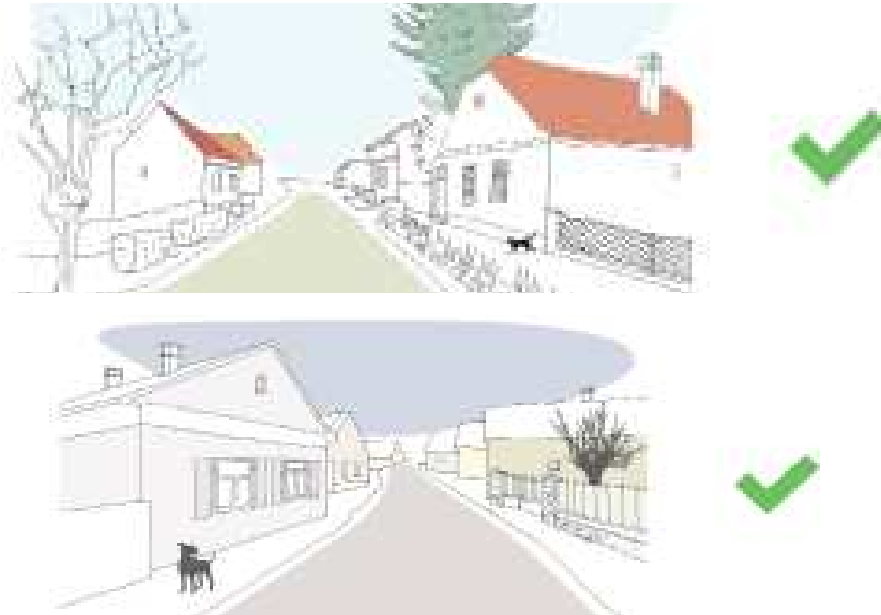

TEREPALAKÍTÁS

A településen a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de amennyiben a terepviszonyok igénylik a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság megemelése (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható. Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 35° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése során is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakontytal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban. A háztetőkön nem találhatóak kiugró tetőrészek, kiemelt felületek, kutyaólas ablakok, tornyok, melynek megtartása a nyeregtető egységes síkjának megőrzésével lehetséges. Az oromfalas tömegalakítás a tetőtérben lévő bevilágító ablakok elhelyezését teszi lehetővé. A tetősík ablakok ugyanezt a szerepet betöltik. Ezek jó megoldások.

Nem javasolt a tetősíkjának megbontását eredményező tetőablakok kialakítása. A kutyaólas ablakok vagy kiemelések alkalmazása elfogadhatatlan. A tornyocskák, díszítő tetőidomok használata szintén nem elfogadható.

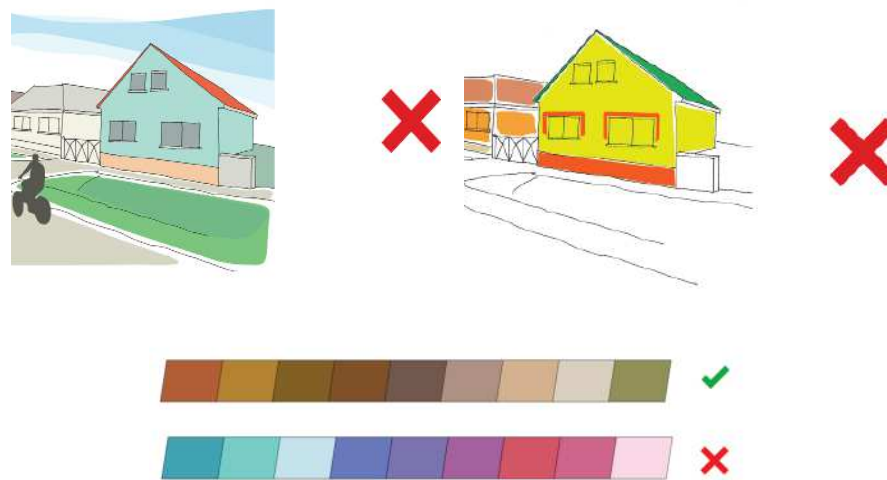

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT (SZÍN)

A település ezen részein az alkalmazott homlokzati színvilág igen változatos. A környezethez való illeszkedés érdekében érdemes a fehér, tört fehér, a homok- és agyag szín árnyalatait használni, illetve a téгла- és terrakotta vörös színek, a pasztell földszínek, valamint a természetes építőanyagok esetén azok természetes színei alkalmazása a javallott.

Kerülendő az erős, élénk színek használata, illetve a túl sötét és mély árnyalatok sem ajánlottak. Vegyük figyelembe a szomszédos épületek színárnyalatait, és olyan színt használjunk, amely bele illik a településrész utcaképebe.

A kirivó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Az új településrészen, Kishódoson ezeket a hagyományokat őrző épületek eltűnőben vannak. Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik. Az arányos tornácos épületek erősítik a Nagyközség identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

Az egyszerű faragatlan faoszlopos tornácoktól kezdve sokféle anyagú, technikájú és formájú alakváltozatot lehet felmutatni. A faragatlan faoszlopos, fagerendás tornácok országos elterjedtségűek. A tornácok mennyezet része lehetett nyitott vagy különféle födémszerkezetek alkalmazásával zárt, fedett. Gyakori volt a sík tornácmennyezet vagy kolt, stukatúros kivitelben és a deszkamennyezet. A legfejlettebb árkádíves tornácoknál az egyes pillérállások mennyezetét leboltozták. A tornácok lehettek teljesen nyitottak, előfordult, hogy az egyes oszlopokat, pilléreket könyöklő gerendával kötötték össze, de gyakori volt a könyöklő gerenda magasságáig a tornácot lécezéssel, deszkázattal ellátni. Nemritkán az oszlop-és pillérközöket könyöklő magasságig felfalazták, esetleg e mellvédszerű fal belső oldalán ülőpadkát alakítottak ki. A deszkázott vagy falazott mellvédű tornácra rostélyos, deszkás ajtókon, félajtókon lehetett bejutni.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a mi feladatunk is.

A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A településközpontban hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg.

Új ház építésekor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek vakoltak. A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítettlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábazat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábazat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok tégliát.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható. Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot. A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

RÉSZLETEK

Hagyományos esetben a ház és az esetleges melléképületek az udvar mellé, a telek oldalhatárára épülnek, a lakóépület melletti udvart az utca felé, zárt kerítés és kapu határolja. Ebben az esetben a kertépítésnél a környezetet is figyelembe kell venni, mivel a falusi kert területe a legtöbb esetben kicsi, jellegzetesen az utcafronti rész az, amit fel lehet kertépítésre használni. A falusias kert kialakításakor bevethetünk olyan cserjéket, amelyek igénytelenek ugyan, de színes virágaikkal tudnak díszíteni, de eltakarják akár a fásszínt is, ami ellenben rontana az összhatáson. A bokrok a falusi kert természetes ökológiájában nagyszerűen tudnak beilleszkedni, s folyamatos zöldjükkal életet visznek az egész portára, udvarra.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

A falusias településrész jellegzetes kerítései vasvázás, csővázás, valamint csömöszölt beton változatosságát ötvözik. Napjainkban is ezzel váltják fel a még meglévő hagyományos kerítésváltozatokat. Századunk első felében gyakori volt, de ma már alárendelt szerepe van a dróthálóból faoszlopokra feszített kerítéseknek. Ez az egyszerűség váltotta fel a különféle, kifejezetten gazdasági rendeltetésű (kerti, szőlőbeli, gyümölcsösbeli parcellák stb.) kerítéseket. Újabban a legkülönbözőbb anyagokból készült kerítések bizonyos fokú fényűzés, státusszimbólum jelleget öltöttek.

KERTEK

A falusi kert idillikus hangulatú, elsősorban, amennyiben megvan hozzá a megfelelő környezet, a fehérre meszelt ház fala, a fakerítés, mind alakítja a kertépítés során használt növények színvilágát. Innen kiindulva előnyös, ha a ház tövében élénk színű virágok nyílnak, színek szerint vegyítve. A ház elé, a szimetrikusság tartása miatt, középre kerülhet egy rózságy. A falusias kertépítés során nagy szerep jut az évelőágyaknak, mint: lángvirágok, kerti violák, szarkalábak, továbbá alacsony növekedésű félcserjék, például zsálya, rozmaring és ruta. A ház végében legalább egy terebélyes almafa, vagy gesztenyefa árnyékában felüdülés a forró nyári napokon a vendégekkel elüldögni. A falusi kertépítésnek egy másik, ökológikus hatása, hogy a madarakat, rovarokat, (értjük ez alatt a lárvából kikelő lepkéket, pillangókat) megtelepedésre bírják a növényzet és a fák.

A falusi kert kialakításának akkor van létjogosultsága, ha a lakókörnyezet egésze rusztikus. A falusi kerthez falusi, falusias ház, (részben) falusi jellegű életmód is kapcsolódik.

A hagyományos falusi és kisvárosi ház telkének beépítéséhez és használatához szervesen hozzátartoznak a gazdasági funkciók. A porta fontos tartozéka, szinte a lelke az udvar, és sokszor a kert is.

A tulajdonképpeni parasztkert csak az utca felé néz, és így területe többnyire kicsiny is. A cserjék minden kert szürke eminenciásai. Remek háttérrel adnak, kiemelik a szoliterek szépségét, és például jótékonyan eltakarják a sufnit. A falusi kertek cserjéi zömmel igénytelenek, mégis mutatós virágaikkal, termésükkel, vagy éppen örökzöld leveleikkel emelik a kert szépségét. A bokrok a táj természetes ökológiájába illeszkednek. Azokat hagyjuk meg, vagy ültessünk, amelyek amúgy is jellemzőek a tájra. Házunk bejáratához, ablakunk közelében, teraszunk előtt helyet kaphat a babarózsa, gyöngyvessző, japánbirs. Zárhatjuk kertünk végét orgonabokrokkal. De nincs parasztudvar bodza vagy éppen levendula nélkül sem.

A bokrok a táj természetes ökológiájába illeszkednek. Azokat hagyjuk meg, vagy ültessünk, amelyek amúgy is jellemzőek a tájra. Házunk bejáratához, ablakunk közelében, teraszunk előtt helyet kaphat a babarózsa, gyöngyvessző, japánbirs. Zárhatjuk kertünk végét orgonabokrokkal. De nincs parasztudvar bodza vagy éppen levendula nélkül sem.

UTCÁK, KÖZKERTEK, KÖZPARKOK

Egy település, településképi javításához, karbantartásához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás. Egy megfelelő fenntartás látványos változást jelenthet, mint a nem használt közterületi elemek átalakítása, újrahasznosítása, esetlegesen szükségszerű elbontása. Egy falusias kép megtartásához elengedhetetlenek a növények ültetése.

Egy fasor jóval több, mint egy utca zöld térfala: a fasorok legtöbb esetben a települések fő zöld tömegét alkotják, összekötik a zöldterületeket, szakszerű utcafásor hálózat kialakításban kondicionálják és élhetővé teszik a lakosság mozgásterét. A fásítási terv készítése vagy fasor megújítás tervezése rendkívül sok szempontot sorra vevő tájépítészeti feladat. A fasorok a településépítészeti zöld hálózatai, melyek a tájépítész szakági tervezésben nélkülözhetetlenek, a növényállomány kialakításában a településépítészeti terén. A növényzet a közterületek alapvető alkotója, élhetővé ezek parkosítás és utcafásítás révén válnak. Önmagában kevés a fajok botanikai ismerete, vagy a várostervezés épített és művi elemeihez kötődő szaktudás: utcafásítási terv készítés során mindezeket a tájépítész együttesen alkalmazza.

Az utcakép legmarkánsabb élő elemei a magasra növő fás növények. Több azonos faegyed sorba ültetése, azaz fasor esetén viráguk, levelük, termésük, lombszínük, ágszerkezetük, lombformájuk alapján az utcakép jellegzetes karakterének meghatározóivá válnak. A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

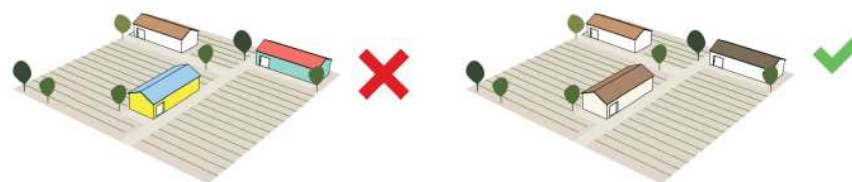

AJÁNLÁSOK: GAZDASÁGI TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

A külterület tájvédelemmel érintett területein, egyéb településrészein – gyümölcsös, szántó, erdőművelésű területek – a beépítésre nem szánt jelleg dominál. Ezt csak a beékelődő ipari és mezőgazdasági üzemi területek bontják meg. A beépítésre nem szánt jelleg megtartása érdekében építési beavatkozások esetén a tájba illesztés, tájkarakter megővése az elsődleges szempont. Ez a növénytakaró funkciójú zöldterületek elsődlegességét jelenti az épített környezet elemeivel (épületeivel, műtárgyaival) szemben. A tájba illesztés ezért a nem védett területeken is elsődleges szempont. Tájvédelemmel érintett területeken a védett terület kezelési terve szerint, az abban foglaltakat betartva őrizhetjük meg a tájkaraktert. Ebbe beletartoznak az ott elhelyezhető tanyák, állattartó épületek tájba illesztési feladatai is. Fontos a természetes anyaghasználat, a kevés, világos szín, a horizontális épületkialakítás viszonylag alacsony hajlású tetőszerkezettel. Ha kerítés szükséges, akkor fa, ill. fonott ágas kerítés javasolt. A tájvédelemmel érintett területeken nem javasolt hírközlési és egyéb torony jellegű építmény elhelyezése, de a felszín feletti tartóoszlopokon vezetett elektromos hálózat sem. Az épületek, telepek éjszakai megvilágítása a talaj felé irányuljon a fényszennyezés kiküszöbölésére.

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés. Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbiek érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsósorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása. A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

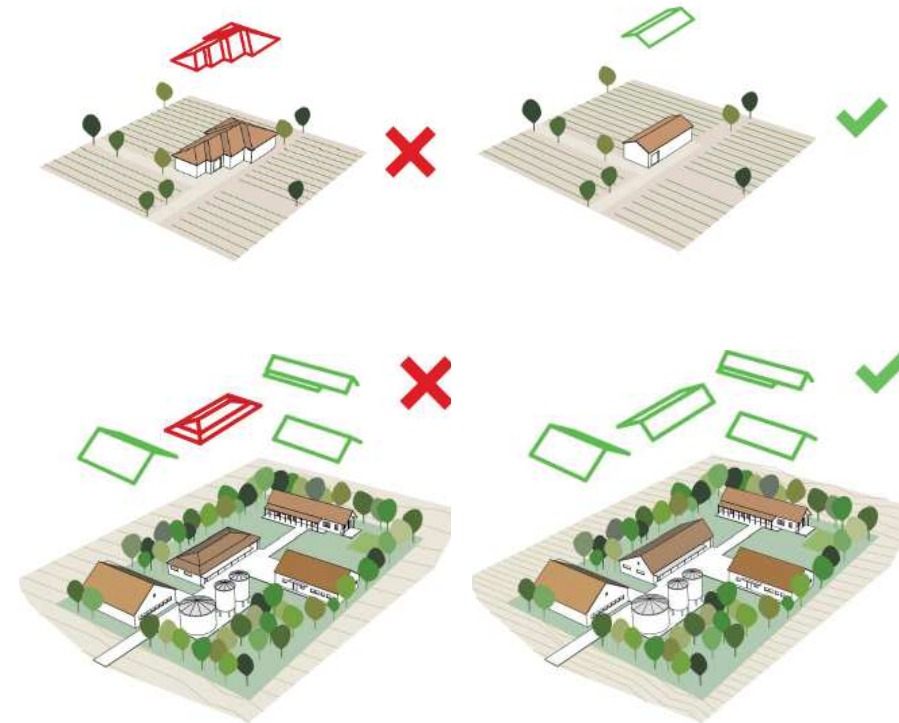
Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarthatja az egyszerűbb karakterű épületrészt. Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

Ricse település gazdasági területein és tanyáin elsősorban nyeregtetős tetőforma alkalmazása a jó megoldás, mely a funkcióhoz igazítottan nyeregtetős (oldal) szárnyakat is tartalmazhat. A tornácosan kialakított épülettel a hagyomány is tovább vihető. A túlságosan tördelt vagy manzárdtetős tetőforma azonban nem illeszkedik a tájképbe.

A külterületeken, a telken található gazdasági, szociális és lakóépületek összevonása nem javasolható, ha azt a technológia nem indokolja. Pavilonos elrendezés javasolt. A major, a tanya-lakó funkciójú épületei a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedik a külterületi tájba. A külterületeken kiemelkedően fontos a szélvédelem, ezért a külterületi épületeket védendő sok fa telepítése szükséges, a kevés fa nem tudja ezt a szerepet betölteni.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználatával, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal. Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, területi ajánlásait. Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Ricse település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösöként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszerrel a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.
- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.
- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megőrzéséhez.
- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni. Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fafajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félek, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományaitat vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ezen az épület a természetesség és az egyszerűség jegyeit hordozza magában. A fa anyaghasználattal beépített nyílászárók még jobban kiemelik az épületet. Az összehatás egyszerűsége vall, amely beleillik az utcaképbe.

Jelen épületen a homlokzat színe teljes összhangban van az épülettel és a szomszédos épületekkel. A lakóépület összhangban van a település utcaképével.

A téglafelhasználásával időtálló anyagot használunk, amely nemcsak a homlokzaton mutat jól, hanem kerítésként alkalmazva is, amely az utcán sétálva kovácsoltvas kapukkal és személyi bejárókkal vegyítve mutatós. Az alapvető falazóelem modern anyagokkal való kombinálása szép példákat láthatunk.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legeldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró cseréje és a tetőhéjzat cseréje is.

Ricsén a Művelődési Ház a településközpontban található meg, kiemelkedő helyen. Az épület magasztosságával kiemelkedő ékessége a településnek.

A Zukor Csárda Ricse központjában található meg szintén. Figyelemre méltó a népies stílus és a természetes anyaghasználat jelenléte az épületen.

A Községháza Ricse szívében található meg.

A képen látható épületek homlokzata, bár különböző színűek, mégis mindegyik képen az összhang dominál. Figyelemre méltó az egyszerűség, és a színvonal, amely egész Ricsében jelen van.

KITEKINTÉS – NÉHÁNY JÓ PÉLDA HELYBEN ALKALMAZHATÓ SAJÁTOS ÉPÜLETRE, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETRE

Jelen munkarészben olyan épületekre, épületrészekre láthatunk jó példákat, melyek a település jövőképeinek kialakítása során lehetnek meghatározóak. A településen bizonyos részein van lehetőség a mai kortárs, modern építészeti elemeivel felruházott lakóépületek elhelyezésre.

Fontos azonban, hogy új házuk tervezésekor vegyük figyelembe környezetünket. Figyeljünk a telkünket körvevő lakóépületek magasságra, tetőformájára, telepítésére. Azonos magasság, formavilág megtartása mellett alkalmazhatunk olyan modern épületmegoldásokat, melyek modern külsővel ruházzák fel épületünket.

Jelen épületeken alkalmazott homlokzati anyagok, a kert felé néző hátsóterasz és az egyedi homlokzatkialakítás jó példaként szolgálhat a modern, letisztult építészetet kedvelők számára.

Napjainkban sok szó és politikai nyilatkozat hangzik el a falu, a vidék gazdasági, társadalmi felemelésének szükségességéről. Szándék és ígéretetek vannak a gazdasági támogatásra, a biztonságos élet megteremtésére, a hagyományok megbecsülésére. A falu problémái e területeken égetően sürgős beavatkozásokat követelnek. Így remény van arra – ha ez a remény egyelőre nélküli is a megvalósítás biztosítékait – de remény van arra, hogy a falu visszanyeri évezredek küldetését, ami a föld megtartása és megművelése; a falu visszaveszi nemzetmegtartó képességét, ami az ország számára népesedési és szellemi aranytartalék; és a falu újrateheríti hagyományait, ami egészséges közösségeket jelent a hit, az önérték és az összetartozás érzésének újraépítésével. Ha a reményt valami isteni lélekerősítéssel határozott céllá lehet erősíteni, akkor a fejlődés a vidék természetes gazdálkodásának újraépítésével kezdődik. Majd a sorvadó falvak újranevelésével folytatódik, s nem utolsó sorban a közösségek, a falukosság szellemi, szakrális, kulturális egyesítésével válhat teljessé.

Javasoljuk a felújítások terén a helyi elit irányításával az épületek puszta karbantartása egy olyan szociális program lehetne, amely néhol már elindult (például Terény erre ragyogó példa, vagy a Tolna megyei Závod). Egy-egy helyi vezető, építész, értelmiségi a falufejlesztést arra építi fel, hogy „dolgozzunk a házon”. Ez régen természetes volt, de most újra fel kell hívni rá az emberek figyelmét. Ha nincsen más munka, a házakon és a házak körül mindig akad tennivaló.

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagyméretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat. Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fa faragot oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házszámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

Ricse településen az útbaigazító táblák mellett a hirdetőtáblák és a buszmegállók is megtalálhatóak.

Ez a színpad a Tájház udvarában található meg. Csodás kelléke a nyári programoknak.

Egyedi házszámablák, melyek szintén a természetes anyaghasználatot emelik.

A gyógyszerészár jelképe.

Utcat jelző tábla természetes anyaghasználatból.

Népies stílusban épült galamduc a Tájház környékén.

Két utcatábla is jól megfér egy oszlopon.

IMPRESSZUM

RICSE Nagyközség ÖNKORMÁNYZATA

ricse.hu

rvk2ri@t-online.hu

3974 Ricse, Kossuth Lajos u. 25.

Telefon: 06-47-376-003

Polgármester: Vécsi István

rvk2ri@t-online.hu

Főépítész: Dudás Ede István

dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Fekete Róbert

BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István

GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

BETŰTÍPUS: Titillium

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A kézikönyvben felhasználásra került a

- Ricse Nagyközség honlapján megtalálható szövegrészek a településről,
- Magyarszéphely minta arculati kézikönyv egyes szövegbetétjei,
- http://www.koh7.hu/1_muemlek/20150220_szivattyuk/2_ricse.html.

Ricse, 2017.

Kapott adatszolgáltatások:

- Borsod - Abaúj - Zemplén Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya adatszolgáltatási levele
- Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár Nyilvántartási, Tudományos és Gyűjtemény Főosztály, Nyilvántartási Hatóság adatszolgáltatási levele
- Bükk Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatási levele
- Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Debreceni Hatósági Iroda adatszolgáltatási levele

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

MISKOLCI JÁRÁSI HIVATALA

Iktatószám: BO-08D/ÉH/3247-2/2017
Ügyintéző: Horváthné Róthi Judit
Telefon: 46/508-927
E-mail: epitesugy.miskolc@borsod.gov.hu

Tárgy: Ricse község településképi arculati
kézikönyv és településképi helyi rendelet
elkészítésével kapcsolatos, adatszolgáltatásra
vonatkozó **tájékoztatás**

Hivatkozási szám: 699-12/2017

Melléklet: Védett ingatlanok jegyzéke

Ricse Közös Önkormányzati Hivatal

dr Vitányi Szilvia jegyző
részére

Ricse

Kossuth Lajos u.25.
3974

Tisztelt Jegyző Asszony!

A 2017. november 17. napján érkezett megkeresésével kapcsolatosan, amelyben **Ricse** község teljes közigazgatási területére a településképi arculati kézikönyv és a településképi helyi rendelet elkészítéséhez szükséges örökségvédelmi adatokat kérte, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8.) Kormányrendelet (R.) 43/A. § (3) bekezdés értelmében az alábbiakról tájékoztatom:

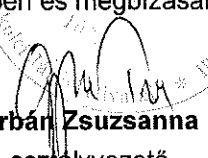
A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya számára elérhető nyilvántartás (RMI-Ivo on-line, webes adatbázis-nézegető) alapján a **Ricse** község közigazgatási területén **ismert és nyilvántartott védett ingatlanok jegyzékét jelen levelem melléklete tartalmazza.**

A régészeti lelőhelyek és a műemlékileg védett ingatlanok **közhiteles hatósági nyilvántartását** a Miniszterelnökség keretén belül működő „Nyilvántartási hatóság” végzi, melynek elérhetősége: 1113 Budapest, Daróczi út 3., tel.: +36-1-430-6000; postacím: Miniszterelnökség, Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárság 1357 Budapest, Pf.: 6. tel.: +36-1-430-6000. Célszerűnek tartjuk, hogy a rendezési tervet készítő építész vegye fel a kapcsolatot az örökségvédelmi adatokkal digitalizált formában rendelkező **Lechner Tudásközpont, Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társasággal** (1111 Budapest, Budafoki út 59.), ahol

ezen adatokat olyan elektronikus fájlként kaphatja meg (ewc, dgw, dgf kiterjesztésű fájlként), amelyeket közvetlenül fel tud használni a rendezési terv készítéséhez.

Miskolc, 2017. november 23.

Dr. Stiber Vivien
járási hivatalvezető
nevében és megbízásából:

Orbán Zsuzsanna
osztályvezető

A BO-08D/ÉH/3247-2/2017 iktatószámú levelet kapja:

1. Ricse Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője
2. Irattár

- feltöltéssel: www.tak.lechnerkozpont.hu

Védett ingatlanok

megye	település neve	helyrajzi szám	védetség jogi jellege	azonosító	védetség örökségi érték neve
Borsod-Abaúj-Zemplén	Ricse	019/4	régészeti lelőhely	30752	Vízmű
Borsod-Abaúj-Zemplén	Ricse	020/1	régészeti lelőhely	30752	Vízmű
Borsod-Abaúj-Zemplén	Ricse	020/2	régészeti lelőhely	30752	Vízmű
Borsod-Abaúj-Zemplén	Ricse	09	régészeti lelőhely	30752	Vízmű
Borsod-Abaúj-Zemplén	Ricse	4	régészeti lelőhely	30752	Vízmű

Sorok száma: 5 sor

Büki Nemzeti Park Igazgatóság
3304 Eger, Sánc u. 6. - Levélcím: 3301 Eger, Pf.: 116.
Ig. közv.: (36) 422-700
Tel.: (36) 411-581
Fax: (36) 412-791
E-mail: titkarsag@bnpi.hu
Honlap: www.bnpi.hu

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

Veress Balázs
igazgató

JÓSVAFŐ

Tengerszem oldal 1.
3 7 5 8

Tárgy: Ricse településképi arculati
kézikönyv és településképi rendelet
készítése, adatszolgáltatási kérelem -
áttétel

Ügyiratszám: 1509/L/2017.

Ügyintéző: Szögedi Zsuzsanna

Hivatkozási szám: -

Ügyintézőjük: -

Melléklet: dr. Vitányi Szilvia jegyző
megkereső levele

(hivatkozási szám: 699-9/2017.

file neve: 699-9-2017.pdf file)

Tisztelt Igazgató Úr!

A 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet I. melléklete alapján Ricse község közigazgatási területe az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területéhez tartozik, ezért csatoltan megküldjük digitális formában a Ricsei Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzőjének 2017. november 15-ei keltezésű, „Arculati Kézikönyv és településképi rendelet - 314/2012. Kormányrendelet 43/A § (2) bekezdés b) pontja szerinti adatszolgáltatás kérése” tárgyú megkereső levelét további ügyintézés céljából.

Jelen áttételről egyidejűleg az Ügyfelet értesítem.

Eger, 2017. november 21.

Tisztelettel:

Rónai Kálmáné

igazgató

Kapják: 1. Címzett
2. Ricsei Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője (rvk2ri@t-online.hu)
3. Irattár

e-mail

e-mail

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
H-3758 Jósvalfő, Tengersizem oldal 1., Pf.: 6.
Tel.: (48) 506-000, Fax: (48) 506-001
info.anp@t-online.hu
www.anp.hu

Ricse Községi Önkormányzat
Polgármester részére
Ricse
Ady E. u. 5.
3974

Ikt.szám: 2281-1/2017
Üi.: Krajnyák Cecília
Hiv.szám: 699-9/2017.
Üi-jük: -

Tárgy: településképi arculati kézikönyv és helyi településképi rendelet készítése - adatszolgáltatás

Tisztelt Polgármester Úr/Asszony!

Ricse Község Önkormányzata a **településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény** (továbbiakban: törvény) értelmében településképi arculati kézikönyv (továbbiakban: kézikönyv, TAK) és településképi rendelet (továbbiakban: rendelet, TKR) készítését tervezi.

A törvény 4. § (1) bekezdése szerint: *A településképi rendelet szakmai megalapozása érdekében kézikönyv készül. A kézikönyv és a helyi településképi rendelet (továbbiakban: TKR) elkészítésére, egyeztetésére, elfogadására és módosítására vonatkozó részletes szabályokat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet* (továbbiakban Korm. rendelet) tartalmazza.

A kézikönyv és a TKR készítésére vonatkozó szándékukat a 2017. november 15. keltezésű, 699-9/2017. iktatószámú, hozzánk a Bükk Nemzeti Park Igazgatóságtól ügyiratáttétellel érkezett megkereső levelük tartalmazza.

Ricse közigazgatási területén található, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési körébe eső védett területekkel és településképi jelentőségű kategóriákkal *(országos természetvédelmi oltalom alatt álló területek, Natura 2000 területek, országos ökológiai hálózat övezetei, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetei, világörökségi és világörökség várományos terület övezete, barlangok felszíni védőövezete, egyedi tájértékek)* kapcsolatos adatszolgáltatásunkat levelünk mellélete tartalmazza.

Országos védelem alatt álló terület

Az 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 23.§ (2) bekezdésében foglaltak értelmében a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi **forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár.**

A közigazgatási területen ilyen objektumokat jelenleg nem tartunk nyilván, de előkerülésük bármikor lehetséges. (Területükre a fenti törvényben az országosan védett természeti területekre vonatkozó természetvédelmi előírások érvényesek.)

Természeti Területek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban Tvt) 15. § és 4. § d) alapján természeti területnek minősül minden

- erdő, gyep, nádas, művelési ágú termőföld;
- művelés alól kivettként nyilvántartott földterület, ha nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy ha e törvény hatálybalépésekor, jogerősen jóváhagyott bányászati műszaki üzemi terv alapján nem áll bányaművelés alatt;

h. K. K. H. 11.30

c) mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterület, amelyet elsősorban a Tvt 4.§ d)-ben definiált természetközeli állapotok jellemeznek.

A területekről aktuális helyrajzi számos nyilvántartás nem áll a rendelkezésünkre, határaik a mellékelt térképen láthatók (a területek listája a természeti területek országos listáját kihirdető miniszteri rendelet megjelenéséig még módosulhat).

Kérjük, hogy a TKR készítése során a Tvt. 15. § (1) pontjában szereplő feltételeknek eleget tevő összes területet tervezett természeti területként kezeljék. Ezeken a területeken kiemelt figyelmet kell fordítani a tájkép, a természetes életközösségek (növénytársulások) és élőhelyek megóvására. A tervezett természeti területek kihirdetésére vonatkozó előírást a Tvt. 15. § (2) bekezdése tartalmazza.

Természetközeli területek

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: OTÉK) 30/A. § (1) bekezdése értelmében a *mocsár, a nádas és a sziklás terület természetközeli területnek minősülnek*. Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése értelmében a természetközeli területeken épületet elhelyezni nem lehet.

Natura 2000 területek

Ricse község közigazgatási területét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben kihirdetett, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelettel közzétett Natura 2000-es területek közül érinti a HUHN2001 Felső-Tisza helyszín néven kihirdetett **kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület**. Érinti továbbá a HUHN10008 Felső-Tisza helyszín néven kihirdetett **különleges madárvédelmi terület**.

(különleges madárvédelmi területek: az Európai Unió Bird Direktívája alapján különleges madárvédelmi területek kerültek kötelezően kijelölésre, amelyeken meghatározott közösségi jelentőségű madárfaj, valamint meghatározott vonuló madárfaj jelentős állománya, illetve élőhelye található, különös tekintettel a nemzetközi jelentőségű és egyéb vizes élőhelyekre);

(kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek: Az Európai Unió Habitat Direktívája alapján különleges illetve kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek kerültek kötelezően kijelölésre, a területükön található élőhelyek, illetve fajok miatt.)

Országos Ökológiai Hálózat övezetei

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban: OTtT) 13., 17-19. §-ai szabályozzák az országos ökológiai hálózatra és annak a magterület, az ökológiai folyosó és a puffterület övezetekre vonatkozó előírásokat. Kérjük az OTtT szabályozását és a Megyei TrT említett övezetekre vonatkozó ajánlásait a kézikönyv készítése során figyelembe venni.

Ricse közigazgatási területén az országos ökológiai hálózat övezetei közül az ökológiai folyosó övezet megtalálható, amelynek területi elhelyezkedését adatszolgáltatásunk melléklete tartalmazza.

Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (3) - (5) bekezdései szabályozzák az egyedi tájértékekre vonatkozó feladatokat. A település teljes közigazgatási területére készült felmérés Földművelésügyi Minisztérium által minőségellenőrzött adatait a csatolt xls file is tartalmazza. Amennyiben igazgatóságunktól függetlenül is készültek felmérések, azok eredményeit is fel lehet tüntetni.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete

Jelezzük, hogy az OTtT 14/A. §-a tartalmazza a „tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek” övezetére vonatkozó szakmai előírásokat, amelyek figyelembevétele szükséges a kézikönyv és a TKR készítése során.

Az Országos Területrendezési Terv felülvizsgálata folyamatban van, melynek során az övezeti lehatárolások is felülvizsgálatra kerülnek. A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetének aktuális lehatárolását a Földművelésügyi Minisztérium határozza meg. Az ANPI működési területét érintő településekre az aktuális lehatároláshoz szükséges felülvizsgálatot igazgatóságunk végezte, a minisztériumi adatszolgáltatás ez alapján történik majd az OTrT módosításához. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálat keretében megtörtént a területek lehatárolásának pontosítása, a TAK adatszolgáltatás keretében is ezt a pontosított lehatárolást tekintjük követendőnek és ezt mellékeljük.

Ramsari Egyezmény hatálya alá eső területek

Ricse község közigazgatási területét érinti a nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban 1971. február 2-án elfogadott egyezmény hatálya alá tartozó Felső-Tisza Ramsari terület.

Biológiai aktivitásérték kompenzáció

Felhívjuk a figyelmet a területek biológiai aktivitásértékének számításáról szóló 9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendeletben foglaltak figyelembe vételére.

Egyebek

Növénytelepítések során nem invazív, őshonos fajok telepítését javasoljuk. Csatolva megküldjük az erre vonatkozó, jogszabályokban foglalt ismereteket és az Igazgatóságunk által természetvédelmi szempontból nem támogatott növényfajok listáját „Általános irányelvek” címszó alatt.

Mellékeljük a fényszennyezés elkerülését szolgáló szabályozási javaslatot, a LoNNe (Loss of the Night Network, „Az égbolt elvesztése” kutatói hálózat) ajánlásait alapul véve.

Amennyiben a közigazgatási területen gólyafészkek találhatóak, azok megőrzése elsődleges. Tekintettel arra, hogy a gólya fokozottan védett (13/2001 (V.9.) KöM rendelet), egyedeire és élőhelyükre az 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) előírásai vonatkoznak. A felmért fészkek adatbázisa az alábbi helyen található meg: www.golya.mme.hu. A felmért adatok a teljesség igénye nélkül kezelendők, amennyiben településük közigazgatási területén tudomásuk van más gólyafészkekről, a fenti jogszabály hatálya természetesen azokra is kiterjed. A gólyafészkek a település arculatát is meghatározó elem.

Előzetesen tájékoztatjuk, hogy élővilágvédelmi kérdésekkel kapcsolatban a későbbiekben, a véleményezési szakaszban tervezünk további konkrét javaslatot, véleményt adni az Önök részére, amennyiben indokolt lesz.

A kézikönyvnek legalább a Korm. rendelet 12. mellékletében meghatározott fejezeteket tartalmaznia kell. A kézikönyvet szerkeszthető – egyeztetésre és nyilvántartásra alkalmas – digitális formátumban kell készíteni, papír formátumú dokumentálásra is alkalmas módon.

A Korm. rendelet 22. § (2) bekezdése szerint a *településképi rendelet* állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét (a továbbiakban: helyi védelem), illetve a védelem megszüntetését, a településszerkezet, településkarakter, tájképi elem és egyéb helyi adottság alapján a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket.

A TKR előkészítése kapcsán jelezzük, hogy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) tartalmazza a természeti értékek és természeti területek általános védelmével, tájvédelemmel, tájképi adottságok és egyedi tájértékek védelmével kapcsolatos előírásokat.

Igazgatóságunk álláspontja szerint a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetéhez tartozó területek – azok természeti értékei, illetve a természetközeli jelleg által meghatározott tájkarakter miatt, vagy a jellegzetes tájhasználatra tekintettel – a településképet meghatározó településkarakternek tekinthetők. Fontosnak tartjuk a természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek természeti állapotának megtartását, javítását, a településképet

meghatározó településkarakter minőségének megóvását, a kilátás- és rálátásvédelem megvalósítását.

A levelünk mellékletében megadott lehatárolás szerint:

- az országos természetvédelmi oltalom alatt álló területek,
- a Natura 2000 területek,
- az országos ökológiai hálózat övezetei és
- a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete

által érintett *külterületi egységet* a kézikönyvben és TKR-ben „településképi szempontból meghatározó területként” szükséges lehatárolni és kezelni.

A levelünk mellékletében megadott lehatárolás szerint

- az országos természetvédelmi oltalom alatt álló területek,
- a Natura 2000 területek,
- az országos ökológiai hálózat övezetei és
- a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete

által érintett *belterületi területet* a kézikönyvben és TKR-ben „védett” vagy „településképi szempontból meghatározó területként” szükséges lehatárolni és kezelni.

A településképi szempontból meghatározó területbe sorolt egységekre településképi követelmények megfogalmazását javasoljuk:

Kötelező területi építészeti követelményként:

- a beépítés telepítési módjára
- a beépítés szintszámra
- az épületek legmagasabb pontjára
- kerítés kialakítására
- kerti építmények, műtárgyak létesítésére vonatkozóan.

Megengedő vagy tiltó egyedi építészeti követelményként:

- építmény anyagára
- az épület tömegformálására
- az épület homlokzati kialakításra
- zöldfelületek kialakítására vonatkozóan.

Felhívom továbbá a figyelmüket, hogy a törvény 11/B § értelmében a törvény 1. sz. mellékletében szereplő területeken, köztük a fent említett védett természeti területeken, a Natura 2000 területeken, az ökológiai hálózat magterületén és ökológiai folyosó területén, egyedi tájérték, valamint a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeken reklámhordozó és reklám – jogszabályban meghatározott kivétellel – nem helyezhető el.

A településképi arculati kézikönyvvel kapcsolatos természet- és tájvédelmi szakmai véleményünket a későbbiekben a Korm. rendelet 43/A. § (6) bekezdésének b) és c) pontja szerint részünkre megküldött, tervező által kidolgozott kézikönyv és rendelet alapján adjuk meg.

A Korm. rendelet 43/B. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében az elkészült kézikönyvet és rendeletet szíveskedjenek igazgatóságunk részére postai úton – digitális, szerkeszthető formátumban – megküldeni, vagy *szerkeszthető digitális formátumban elérhetővé tenni a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett digitális felületen.*

Igazgatóságunk a település önkormányzata részére adatszolgáltatási kötelezettségét a csatolva megküldött „*átadás-átvételi jegyzőkönyv*” alapján tudja megtenni. Kérjük a jegyzőkönyvet áttanulmányozni, 2 példányban kinyomtatni, majd egy példányt aláírva igazgatóságunk részére

postai úton visszajuttatni, vagy a digitális Lechner Tudásközponti felületre visszatölteni szíveskedjenek. Köszönjük.

Jósvafő, 2017. november 30.

Üdvözlettel:

Veress Balázs
igazgató

Melléklet!

Átadás-átvételi jegyzőkönyv

amely létrejött az **Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság** (továbbiakban „Adatszolgáltató”) és **Ricse Községi Önkormányzat** (továbbiakban „Adatkérő”) között az alulírt napon, számítógépes digitális állományok átadásáról.

Tárgy: adatszolgáltatás Ricse települési arculati kézikönyvének és településképi rendeletének készítéséhez

Ügyiratszám: 2281-1/2017

Ügyintéző: Krajnyák Cecília

Hivatkozási szám: 699-9/2017.

Ügyintéző: -

Az „Adatszolgáltató” a következő digitális állományokat adja át az „Adatkérő” részére a 2281-1/2017 ügyiratszámú adatszolgáltatás mellékleteként:

- a) „**okologiai_folyoso**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- b) „**tervezett_termeszeti_terulet**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- c) „**Felso_Tisza_Ramsar**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- d) „**Natura2000_spa**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- e) „**kozigazgatasi_hatar**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- f) „**egyedi_tajertek**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- g) „**Natura2000_sci**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- h) „**tajkepvedelmi_ovezet**” nevű dbf, prj, sbn, sbx, shp, shx kiterjesztésű fájlok
- i) „**noveny_adatszolgáltatashoz**” nevű word fájl
- j) „**egyedi_tajertek**” nevű xls fájl
- k) „**fenyszennyezés_ajanlas**” nevű word fájl

2) Az „Adatkérő” jogosult a digitális állományokat a kérelemben megfogalmazott célokra felhasználni.

3) Az „Adatkérő” az adatokat harmadik félnek nem teheti hozzáférhetővé (kivétel: az Adatkérővel települési arculati kézikönyvének és településképi rendelet készítéséhez, továbbá a településrendezési eszközök módosítása, illetve felülvizsgálata tárgyában szerződést kötött tervező), üzleti tevékenységéhez nem használhatja fel, nem változtathatja meg.

4) Az „Adatkérő” a felsorolt állományok átvételét a jegyzőkönyv aláírásával elismeri.

5) Jelen jegyzőkönyv 2 példányban készült, egy példány Adatkérőt, egy példány „Adatszolgáltatót” illeti meg.

Jósvafő, 2017. november 30.

Ricse, 2017.....

.....
Veress Balázs, igazgató
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
„Adatszolgáltató” részéről

.....
Ricse Község Önkormányzata
„Adatkérő” részéről

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Miskolci Hatósági Iroda

Iktatószám: CM/35196-2/2017.

Tárgy: Ricse nagyközség településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet előzetes tájékoztatás

Ügyintéző: Bajtainé dr. Réthy Zsófia

Tel.: (46) 555-523

E-mail: rethy.zsofia@nmhh.hu

Hiv. sz.: 699-11/2017

Ricsei Közös Önkormányzati Hivatal

Ricse

Kossuth Lajos u. 25.

3974

Tisztelt Jegyző Asszony!

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: **Hatóság**), mint **Ricse Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi rendelet** előkészítésébe bevont államigazgatási szerv, az alábbi tájékoztatást adja a feladat ellátásához szükséges – a Hatóság nyilvántartásának részét képező – elektronikus hírközlési szolgáltatókról, szolgáltatásokról, akik, amelyek a rendezés alá vont területtel érintettek, valamint a hatáskörébe tartozó kérdésekben a jogszabályokon alapuló követelményekről.

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában, az elektronikus hírközlésről szóló **2003. évi C. törvény 94. § (1) bekezdése** szerint: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – **biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.**”

A postai létesítmények vonatkozásában a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 31. § (1) bekezdése alapján: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál **biztosítani kell a postai szolgáltató helyek, felvételi pontok és kézbesítési pontok, valamint az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő egyéb eszközök elhelyezésének lehetőségét.**”

Az elhelyezés területét a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 26. § (1) bekezdése szabályozza, további műszaki iránymutatást az MSZ 7487 számú szabvány ad.

A Hatóság tevékenységének – jogszabályban meghatározott – célja az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működésének és fejlődésének, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és felhasználók érdekei védelmének, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése az elektronikus hírközlési ágazatban.

A Hatóság tájékoztatja, hogy a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Törvény) 1. § ej pontja alapján a Törvény egyik célja, hogy az önkormányzat biztosítson

széleskörű tájékoztatást a településképi követelményekről, ezzel elősegítve a településképi védelmének és alakításának eredményes érvényesülését az építmények tervezése és kivitelezése során. A Törvény 3. §-a alapján a településképi rendelet többek között az építési tevékenységgel érintett építmények - ideértve a sajátos építményfajtákat is (pl. hírközlési hálózatok és azok építményei, adótoronyok) - településképihez való illeszkedését biztosító anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására és a zöldfelületek kialakításának módjára vonatkozó településképi követelményt, valamint az egyéb műszaki berendezések (épületre szerelt műszaki eszközök) elhelyezésére és alkalmazására, illetve tilalmára vonatkozó településképi követelményt tartalmazhat.

Ezen településképi követelmények meghatározására további részletszabályokat tartalmaz a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet):

Az építményekre vonatkozó településképi követelmény a Korm. Rendelet 23/F. § (2) bekezdés c) pontja szerint településképi szempontból meghatározó, vagy a helyi egyedi védelemmel érintett terület tekintetében az építési tevékenységgel érintett építmény anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására, telken a zöldfelületek kialakításának módjára, és sajátos építményfajták elhelyezésének módjára határozható meg. A (3) bekezdés alapján az anyaghasználatra vonatkozó követelmény kiterjedhet az építmény, sajátos építményfajták építőanyagának településkaraktert befolyásoló valamely minőségi jellemzőjére. A 23/G. § c) pontja szerint a helyi védelemmel érintett területeken kötelező meghatározni a sajátos építményekkel, műtárgyakkal kapcsolatos anyaghasználatra vonatkozó követelményeket.

A 22. § (4), (5) és (7) bekezdései szerint fenti követelmények településképi szempontból meghatározó területen csak megengedő, vagy tiltó; helyi egyedi védelemmel érintett elemre vonatkozóan megengedő, tiltó, vagy kötelező követelményként határozhatók meg. Egyéb területek esetében csak építmény anyaghasználatára vonatkozó, tiltó építészeti követelmény határozható meg, tehát a sajátos építmények elhelyezése nem korlátozható.

Az egyéb műszaki berendezésekre vonatkozó településképi követelmény a 23/F. § (5) bekezdés b) pontja alapján a berendezés homlokzaton történő elhelyezési módjának és lehetőségének meghatározására, továbbá a 23/H. § (2) bekezdése szerint formai követelményeire, számára és anyaghasználatára vonatkozhat.

Az egyéb műszaki berendezések elhelyezésére vonatkozóan a teljes közigazgatási területen megengedő, tiltó és kötelező településképi követelmény is meghatározható.

Felhívom továbbá a figyelmét, hogy a Korm. rendelet 23/G. § a) pontja kimondja, hogy a településképi rendeletben a településképi szempontok figyelembevételével meg kell határozni a teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére elsősorban alkalmas területeket.

A Hatóság kéri, hogy az arculati kézikönyv, és a településképi rendelet elkészítése során a Korm. rendelet 23/G. § -ban foglaltakat figyelembe venni szíveskedjenek.

A terület gazdasági és idegenforgalmi fejlődéséhez elengedhetetlen a hírközlési ellátás fejlesztése. Az EU 2020 Stratégiában foglalt és a Magyar Kormány által a szélessávú lefedettséggel kapcsolatban kitűzött 2018. évi célok teljesítéséhez szükséges a vezetékes és vezeték nélküli hírközlési hálózatok fejlesztése.

A Hatóság felhívja a figyelmet, hogy a „Digitális Nemzet Fejlesztési Program” (a továbbiakban: DNFP) második ütemében Észak-Magyarországon is elkezdődhetnek a szükséges fejlesztések.

A Hatóság kéri, hogy a kapcsolódó beruházások, fejlesztések megvalósításának biztosítása érdekében a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet elkészítése során ezt is figyelembe venni szíveskedjenek.

A hírközlési szolgáltatók elkötelezettek a DNFP sikere mellett, így az elkövetkezendő 2 év során jelentős hálózat fejlesztéseket hajtanak végre vezetékes és vezeték nélküli hálózataikon egya-

ránt. E fejlesztések közt saját és állami finanszírozású optikai hálózat fejlesztési projektek is futnak, és ezen projektek, több tízezer háztartást érintenek.

Az állami finanszírozású pályázatok kiírása és elbírálása több ütemben történik, a saját finanszírozású beruházások esetében a kiviteli tervek készítése és a kivitelezési munkák párhuzamosan valósulnak meg.

A DNFP- keretein belül megvalósuló fejlesztések kapcsán túlnyomóan optikai hozzáférési hálózatot építenek ki a szolgáltatók, amelyhez elsősorban a meglévő alépítmény hálózatokat, illetve ritkábban beépített területeken saját, vagy az elektromos kifeszültségű, meglévő oszlopsorokat terveznek igénybe venni.

A Hatóság számára kiemelt jelentőséggel bír az elektronikus hírközlési szolgáltatások fejlesztése, azok minőségének javítása, a digitális kompetenciák fejlesztése a lakosság körében, megteremtve ezáltal az információs társadalom további fejlődésének és a fogyasztói jólét növekedésének alapját, részben a frekvenciát hatékonyan használó hálózatok kiépítésének támogatásával, a szélessávú vezeték nélküli lefedettség növelésével, végső soron a szolgáltatás kínálati oldalának növekedésével és a fogyasztói árak csökkentésével.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatók zöldmezős beruházások esetén új, földalatti infrastruktúra kiépítését tervezik. Korlátozott mennyiségben kerülhet sor meglévő oszlopsoros hálózat kiegészítésére, vagy meghosszabbítására, kizárólag műszaki racionalitás alapján.

A meglévő oszlopsoros hálózat felhasználására, közös (hírközlési, vagy elektromos) eszközök használatára a szolgáltatókat hírközlési jogszabályok kötelezik, ugyanakkor költséghatékonysági szempontok is szólnak mellette, hiszen az érintett hírközlési szolgáltatónak vállalnia kell, hogy az így elhelyezett vezeték egy későbbiekben bekövetkező áthelyezésnél osztja a tartószerkezeten lévő többi vezeték sorsát. Ez a megoldás véleményünk szerint nem akadályozza, hanem – a költségek megoszlása miatt – könnyebbé teheti az oszlopok majdani eltávolítását, a hálózatok föld alá helyezését.

A jó minőségű szolgáltatások elérésének lakossági igénye és a lakóterületeken elhelyezendő bázisállomások kérdése gyakran nehezen összeegyeztethető vitás helyzeteket generál, ezért ilyen esetekben szükséges a hálózatfejlesztésben és a digitális gazdaság fejlődésében érintett valamennyi állami, önkormányzati és társadalmi szervezet segítő és kompromisszum kész együttműködése.

E közérdekű célok elérésének alapvető feltétele a hírközlési infrastruktúra, fejlesztése, továbbá a szolgáltatókat a frekvencia használati szerződés alapján ellátási kötelezettség terheli, amelyek eleget kell tenniük.

Az EU elvárásaival összhangban a jelenlegi jogszabályi környezet is a már meglévő infrastruktúrák, eszközök közös használatát preferálja. A Hatóság és a hírközlési szakma pedig rendelkezik azzal a szaktudással, amelynek segítségével meghatározható, hogy egy-egy antennatartó szerkezet hány darab antennát, bír el illetve, hogy az előírt szintű lefedettség eléréséhez milyen egymáshoz viszonyított távolságra kell elhelyezni egymástól a berendezéseket és tartószerkezeteket.

Egy szolgáltató által lefedett terület ún. cellákra van osztva. Egy cella megfelel egy adótorony vagy ismétlőadók esetén több kisebb adótorony által lefedett területnek. A cella méretét az adó kisugárzott teljesítménye határozza meg és ez fordítva is igaz, adott cellamérethez adott teljesítmény szükséges. A celluláris hálózatok alap gondolata az, hogy alacsony energiaszintű adók használatával lehetővé tegye a hatékony frekvencia-újrafelhasználást. Ugyanis abban az esetben, ha erős adókat használnának, akkor az adott frekvenciát csak több 100 kilométer távolságban lehetne újra felhasználni.

A celluláris mobil hálózathoz lefoglalt frekvenciasáv cellacsoportok között van elosztva. Ez az elosztás a szolgáltató által lefedett területen cellacsoportonként ismétlődik. Az elérhető rádiócsatornák teljes számban használhatóak minden egyes cellacsoportban, és ez alkotja a szolgáltató lefedett területét. Egy frekvencia, amelyet egy cella használ, pár cellával arrébb is használható, de két, ugyanazt a frekvenciát használó cella között megfelelő távolságnak kell lennie az

interferencia elkerülése végett. A frekvencia-újrafelhasználás jelentősen megnöveli a hálózaton lévő felhasználók számában mért kapacitást.

A mobiltelefon-szolgáltatás akkor teljesíti az előfizetők által támasztott elvárásokat, ha az ügyfelek bárhol és bármikor, kiváló minőségben tudnak hívást kezdeményezni, vagy fogadni. A mozgó (például autóban utazó) előfizető szempontjából fontos követelmény, hogy a felépített összeköttetés cellahatárok átlépésekor ne szakadjon meg. Mindez csak úgy lehetséges, ha a mobiltelefonokkal kapcsolatot létesítő bázisállomások által kibocsátott rádióhullámok az előfizetők tartózkodási- és mozgási területét hézagmentesen fedik le.

Az új antennák telepítésének legfőbb oka, hogy a mobiltelefon-előfizetők számának növekedésével párhuzamosan növelni kell a hálózat kapacitását is, az új technológiához (pl. LTE) pedig új hálózat kiépítésére van szükség.

Az antennák helyének meghatározása körültekintő mérnöki tervezés eredménye, amelynek lényege, hogy olyan helyekre telepítsék az antennákat, ahol az előfizetők igénybe vehetik azt, hiszen a mobiltelefont használók minden esetben a bázisállomással létesítenek kapcsolatot, és az állomásnak a legcélszerűbb olyan helyen állnia, ahol magas a mobiltelefonálók száma.

Egy-egy bázisállomás telepítése tervezésekor minden esetben szükséges figyelembe venni a terep adottságait, a környezetet (pl. szomszédos házak/objektumok magassága, környező fák/erdők magassága és lombosottsága, sűrűsége); a helyszín megközelítési lehetőségeit (pl. út, árterület stb.); a helyszín infrastrukturális adottságait; elektromos áram betáplálás megvalósíthatóságát.

Figyelembe kell venni továbbá a jogszabályokat, a környező bázisállomások elhelyezkedését is, a bázisállomások egymásra hatása miatt; a meglévő lefedettséget; hogy hol szükséges esetleg javítani a lefedettséget; hogy a társszolgáltatók állomásai hol helyezkednek el.

A mobil bázisállomás akkor tud hatékonyan és optimálisan működni, ha az antenna tipikusan 30-40 méteres magasságban helyezkedik el, de lehetőleg legalább 10m-el a környező tereptárgyak felett helyezkedjen el.

Keresni kell a meglévő objektumok használatának lehetőségét (meglévő torony, víztorony, kémény, templomtorony, magasabb ipari létesítmények, lakóépületek, stb.). Ezeket a településeknek a saját szabályozó eszközeikben (Településképi rendelet, Településképi Arculati Kézikönyv) célszerű biztosítani.

Az előfizetők igénylik az egyre magasabb átviteli sebességet, ami azt eredményezi, hogy egyre közelebb kell hozzájuk elhelyezni a bázisállomást, tehát nem elegendő a település szélére letenni, hanem azt be kell "vinni" a településre.

A szolgáltatók mindig arra törekednek, hogy a szolgáltatás biztosításához optimálisan a legkevesebb bázisállomás építésére és a lehető legkisebb adóteljesítményre legyen szükség.

Az antennákat (bázisállomásokat) a cellás elv alapján – elsősorban a sűrűn lakott területekre kell telepíteni. Ennek oka, hogy itt az előfizetők száma, illetve a mobilhasználat időtartama folyamatosan növekszik.

A bázisállomások vízszintesen, az autók fényszóróihoz hasonlóan bocsátanak ki rádióhullámokat, tehát nagyon kevés energia jut az antenna alatti területre. Az antennák által kibocsátott rádióhullámok vízszintes irányítottságából adódik, hogy közvetlenül az antenna alatti területen az elektromágneses tér intenzitása rendkívül csekély, és a távolsággal négyzetes arányban csökken. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének (WHO) egyértelmű állásfoglalásából is tudjuk, hogy a bázisállomások lakosságot érintő elektromágneses hatása elhanyagolható, egészségkárosodással nem kell számolni.

Az egészségügyi szabályozás úgynevezett megengedett határértékeket határoz meg. A megengedett határértékek megállapítása nemzetközi tudományos testületek feladata. A rendelkezésre álló kutatási eredmények figyelembevételével határozzák meg a határértékeket, ahol a lakosság esetében 50-szeres biztonsági faktort alkalmaznak arra az intenzitásra, ahol bármely biológiai hatás felmerül.

Az elektromágneses hullámok élettani hatásaival kapcsolatban ez idáig több tízezer tudományos publikáció jelent meg. A tanulmányok alapján az Egészségügyi Világszervezet (WHO) azt a végkövetkeztetést vonta le, hogy a bázisállomások által kibocsátott nagyfrekvenciás elektromos hullámok nem okozhatnak betegségeket, hiszen mennyiségük messze a lakosságra vonatkozó határértékek alatt maradnak.

Az NMHH három programot működtet: Gyermekintézmény-mérőprogram, Mérőprogram az egészséges lakókörnyezetért, Műsorszóróadó-mérőprogram

Mérési tapasztalatok azt mutatják, hogy hazánkban a rádiótelefon bázisállomások szinte kivétel nélkül kielégítik a hazai – nemzetközi ajánlásokon alapuló – előírásokat. Ennek megfelelően a bázisállomások környezetében mért rádiófrekvenciás elektromágneses tér intenzitása nagyságrenddel a megengedhető határérték alatt van.

A bázisállomások telepítése előtt leggyakrabban a szolgáltatók megbízása alapján független, erre akkreditált laboratórium vagy intézmény az aktuális adatok alapján kiszámítja, üzembe helyezéskor pedig méréssel ellenőrzi az állomás működését és a határértékek betartását.

A településképi véleményezési /vagy bejelentési eljárás lefolytatására az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló Korm. rendelet hatálya alá tartozó engedélyezési eljárásokat megelőzően van lehetőség. A hírközlési építményekkel kapcsolatos eljárásokat azonban az *elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról* szóló 14/2013. (IX.25.) NMHH rendelet alapján a Hatóság folytatja le, így azok nem tartoznak a településképi bejelentési /véleményezési eljárás hatálya alá.

Fentiek alapján a belterületi berendezések illetve az antennatartók elhelyezésének biztosítása mindenképpen kiemelt közérdek ezért ezt korlátozni településképi szempontok alapján is csak racionális keretek között célszerű.

A településen vezetékes hálózat tekintetében a Magyar Telekom Nyrt. tervez fejlesztéseket.

Kérem, hogy a Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi Rendelet elkészültét követően, a végleges elfogadás előtt, szíveskedjék a Hatóságot a digitális egyeztető felületre történő feltöltéséről elektronikus levélben értesíteni.

Miskolc, 2017. november 20.

Tisztelettel:

Farkas Zoltán
hatósági irodavezető

